

ANALIZA FINANCIJSKOG POSLOVANJA PODUZEĆA „POMGRAD GRADNJA”, D.O.O., SPLIT S PRIJEDLOGOM BUDUĆEG POSLOVANJA

Milavić, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:644411>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-03**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA FINANCIJSKOG POSLOVANJA
PODUZEĆA „POMGRAD GRADNJA”, D.O.O.,
SPLIT S PRIJEDLOGOM BUDUĆEG
POSLOVANJA**

Mentor:

Doc.dr.sc. Željko Mateljak

Student:

Marija Milavić,

Broj indeksa: 1125060

Split, kolovoz, 2016

SADRŽAJ

SAŽETAK	4
1. UVOD	5
1.1. Predmet rada	5
1.2. Problem rada	5
1.3. Ciljevi rada	5
1.4. Metode rada.....	5
1.5. Struktura rada	6
2. TEORIJSKE ODREDNICE FINACIJSKOG POSLOVANJA PODUZEĆA	7
2.1. Uloga i značenje financijskog poslovanja poduzeća.....	7
2.2. Temeljni financijski izvještaji.....	8
2.2.1. Bilanca	9
2.2.2. Račun dobiti ili gubitka	11
2.2.3. Izvještaj o novčanom tijeku	13
2.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala	14
2.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje	14
2.3. Osnovni financijski pokazatelji poslovanja	15
2.3.1. Pokazatelji profitabilnosti	15
2.3.2. Pokazatelji likvidnosti	17
2.3.3. Pokazatelji financijske poluge	18
2.3.4. Pokazatelji aktivnosti	19
2.3.5. Pokazatelji investiranja	20
2.3.6. Pokazatelji ekonomičnosti	21
3. OSNOVNI PODACI O PODUZEĆU "POMGRAD GRADNJA" D.O.O., SPLIT	23
3.1. Povijest poduzeća	23
3.2. Djelatnost	24
3.3. Organizacija poduzeća.....	25
4. ANALIZA FINACIJSKOG POSLOVANJA PODUZEĆA POMGRAD GRADNJA, D.O.O., SPLIT S PRIJEDLOGOM BUDUĆEG POSLOVANJA	27
4.1. Analiza financijskih izvještaja POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split od 2011. do 2015. godine.....	31
4.1.1. Pokazatelji profitabilnosti	31
4.1.2. Pokazatelji likvidnosti.....	33
4.1.3. Pokazatelji financijske poluge	34

4.1.4. Pokazatelji aktivnosti.....	34
4.1.5. Pokazatelji ekonomičnosti.....	36
4.2. Usporedba pokazatelja s prijedlogom budućeg poslovanja.....	37
5. ZAKLJUČAK.....	39
LITERATURA	40
POPIS TABLICA.....	41
POPIS GRAFOVA.....	42
POPIS SLIKA	43
SUMMARY	44

SAŽETAK

U analizi pokazatelja uspješnosti poslovanja koriste se podaci iz financijskih izvještaja točnije bilance i računa dobiti i gubitka koji sumiraju ključne odnose koji govore o financijskim uspjesima poduzeća i iz kojih se mogu iščitati podaci potrebni za poboljšanje performansi poduzeća. Financijski pokazatelji se izračunavaju na temelju podataka iz financijskih izvještaja i oni su mjerila financijskog stanja u poduzeću.

Pomgrad gradnja d.o.o., Split je poduzeće osnovano 2000. godine pri tvrtki Lavčević d.d. Split čija je osnovna djelatnost graditeljstvo, uz poslove koji prate izvođenje. Iz obrađenih pokazatelja vidljivo je da je 2013. godina za poduzeće Pomgrad gradnja d.o.o., Split bila vrlo neprosperitetna te da je u većini financijskih pokazatelja imala negativne ili minimalne koeficijente. Od 2014. godine poduzeće se uzdiže i ostvaruje značajne stope rasta u većini pokazatelja te nastavlja pozitivan tijek ali sa malo slabijim pokazateljima i u 2015. godini.

Ključne riječi: Pomgrad gradnja d.o.o., Split, financijski izvještaji, financijski pokazatelji.

1. UVOD

1.1. Predmet rada

Predmet ovog rada je analiza financijskog poslovanja poduzeća Pomgrad gradnja d.o.o., Split s prijedlogom budućeg poslovanja. Da bi neko poduzeće smatrali uspješnim njegova poslovna djelatnost ovisi o mnogim individualnim i kolektivnim odlukama koje donosi njegov menadžment. Upravo financijski menadžment ima važnu ulogu u poslovanju svakog poduzeća te je temelj financijskog upravljanja financijska analiza koja je podloga za menadžersko odlučivanje.

1.2. Problem rada

Da bi se utvrdilo sadašnje financijsko stanje poduzeća provodi se analiza financijskih izvještaja. A da bi se osigurala solventnost i profitabilnost poslovanja pristupa se predviđanju budućih financijskih potreba i stvara se financijski plan i mjere koje uprava treba poduzeti za poboljšanje postojećeg financijskog stanja u poduzeću. Financijska analiza se provodi i uspoređuje s prijašnjim godinama da bi se dobila realnija slika poslovanja poduzeća.

1.3. Ciljevi rada

Cilj rada se odnosi na to da se prikažu teorijske odrednice financijskog poslovanja, te pokazatelji poslovanja koji se izračunavaju najvećim dijelom iz financijskih izvještaja tj. bilance, računa dobiti i gubitka te izvješća o novčanim tokovima. Svrha formiranja i računanja financijskih pokazatelja je stvaranje informacijske podloge potrebne za donošenje određenih odluka, te se njima se utvrđuje postojeće financijsko stanje poduzeća.

1.4. Metode rada

Prilikom pisanja ovog rada korištene su sljedeće metode: metoda analize, sinteze, deskripcije, kompilacije i intervjuiranja.

1.5. Struktura rada

Završni rad je koncipiran u šest poglavlja: uvodno je prvo poglavlje u kojem je opisan predmet, cilj, metode i struktura rada.

U drugom poglavlju opisane su teorijske odrednice financijskog poslovanja poduzeća u kojem razrađujemo financijske izvještaje i osnovne financijske pokazatelje poslovanja,.

U trećem poglavlju predstavljene su osnovni podaci, povijest i djelatnost poduzeća Pomgrad gradnja d.o.o., Split.

U četvrtom poglavlju analizira se financijsko poslovanje promatranog poduzeća pomoću pokazatelja. Peto poglavlje je zaključak i posljednje šesto popis korištene literature, grafova, tablica, te summary.

2. TEORIJSKE ODREDNICE FINANCIJSKOG POSLOVANJA PODUZEĆA

2.1. Uloga i značenje financijskog poslovanja poduzeća

Financijska analiza poduzeća se bavi analizom financijskog stanja poduzeća i mogućnostima promjena u željenom pravcu. Jedna od osnovnih značajki financijske analize jest donošenje optimalnih poslovnih odluka koje se odnose na upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća radi ostvarivanja optimalnog poslovnog rezultata. Radi toga što je problematika upravljanja poduzećem posebno složena u suvremenim tržišnim uvjetima, pa time financijska analiza poslovanja poduzeća postaje sve značajnija.

Zbog značenja financijske analize za poslovanje svakog poduzeća potrebno je prethodno usmjeriti pozornost na ispravnost računovodstvene-financijske podloge, na računovodstvene izvještaje koji predstavljaju osnovu za primjenu odgovarajućih pokazatelja financijske analize.¹ U financijskim izvještajima su sistematizirani računovodstveni podaci i oni su osnovna podloga za raznovrsne financijske indikatore koji pokazuju karakteristike, tržišni položaj i ekonomsko-financijsku snagu poduzeća. Financijski pokazatelji su vrlo bitni jer oni zapravo interpretiraju računovodstvene informacije u oblik koji je lako razumljiv i može se uspoređivati.

Financijske informacije o poslovanju tvrtke su izražene u novcu i rezultat su poslovnog djelovanja tvrtke.

Kao izvori financijskih informacija mogu se koristiti:²

- Financijska izvješća, kako ona pripremljenih za dioničare, tako i ona pripremljena za porezne svrhe,
- Publikacije analitičara vrijednosnica i izvješća brokerskih kuća za tvrtku i industriju,
- Interna izvješća pripremljena za potrebe menadžmenta,
- Tržišni podaci.

Izvješća nam predstavljaju informacije o prošlim aktivnostima i njihovim rezultatima i treba imati na umu da dobri rezultati iz prošlosti ne znači da će poduzeće tako i ubuduće poslovati, niti u obrnutom slučaju.

¹ Vujević, I.: Analiza financijskih izvještaja, Split, 2009., str. 25.

² Vidučić, Lj.: Financijski menadžment, VII. Izdanje, Zagreb, 2011., str. 374.

2.2. Temeljni financijski izvještaji

Zakonom o računovodstvu osigurava se kvalitetno izvješćivanje o poslovanju naših poduzeća i uspoređivanje ostvarenih poslovnih rezultata sa srodnim poduzećima u zemlji i svijetu, a sve je to u funkciji poslovnog odlučivanja. Kvalitetno izvješćivanje zahtijeva dobro poznavanje računovodstva i poznavanje metoda i tehnika financijske analize.³

U tom su kontekstu financijski izvještaji završna faza računovodstvenog procesiranja podataka i pojavljuju se kao nosioci računovodstvenih informacija. Cilj financijskog izvještavanja je informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća kao i o uspješnosti poslovanja.⁴

Takvi podaci trebaju biti sastavljeni i oblikovani da bi se lako mogli iščitati i biti razumljivi osobama kojima su namijenjeni.

Članak 20. Zakona o računovodstvu govori o javnom objavljivanju financijskih izvještaja. Tako po zakonu:⁵

1. Svi veliki, te srednje veliki poduzetnici ako su organizirani kao dionička društva obvezni su jednom godišnje javno objaviti financijske izvještaje.
2. Financijski izvještaji objavljuju se prema sadržaju bilance i računa dobiti i gubitka koji vrijedi za male poduzetnike.
3. Uz financijske izvještaje objavljuje se i mišljenje revizora.

Oni se uobičajeno sastavljaju uz pretpostavku da će poduzeće beskonačno poslovati.

Temeljnim financijskim izvještajima propisano je da obvezna financijska izvješća čine:⁶

- Bilanca (Izvještaj o financijskom položaju)
- Račun dobiti i gubitka (Izvještaj o uspješnosti poslovanja)
- Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice
- Izvještaj o novčanom toku
- Bilješke uz financijske izvještaje

³ Vujević, I., op. cit., 2009., str. 29.

⁴ Žager, K.; Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, 1999., str. 33.

⁵ Vujević, I., op.cit., 2009., str. 31.

⁶ Žager, K.; Mamić-Sačar, I.; Sever, S.; Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, 2008., str 52.

Obaveza sastavljanja Financijskih izvještaja:⁷

Svi poduzetnici:

- Bilanca
 - Račun dobiti i gubitka
 - Bilješke uz financijske izvještaje

Srednji i veliki (uz gore navedene FI) i:

- Izvještaj o novčanom tijeku (direktna ili indirektna metoda)
- Izvještaj o promjenama kapitala

Konsolidirani godišnji FI – izvještaji grupe poduzetnika u kojoj određeni poduzetnik (matica) ima nad jednim ili više poduzetnika pravo upravljanja financijskim i poslovnim politikama.

2.2.1. Bilanca

Bilanca je sustavni pregled imovine, kapitala i obveza na točno određeni datum a koji je obično na kraju fiskalne godine poduzeća. Kod izrade bilance postoje dvije međusobne protustavke a to su aktiva koja prikazuje imovinu poduzeća i pasiva koja se sastoji od kapitala i obveza.

Osnovno pravilo bilance je da aktiva i pasiva budu jednake i to tako da aktiva prikazuje imovinu koja može biti kratkoročna ili dugoročna i likvidnost, a pasiva nam prikazuje izvore financiranja iz kojih je stečena ukupna imovina poduzeća. Izvori prema porijeklu mogu biti interni tj. vlastiti kao što je zadržana dobit, rezerve ili amortizacija ili eksterni izvori financiranja tj. vanjski do kojih se može doći kreditnim zaduživanjem ili emisijama vrijednosnih papira.

Takozvano zlatno pravilo financiranja upućuje da imovinu dugog roka upotrebe (primjerice nekretnine i opremu) treba financirati izvorima isto tako dugog roka dospijuća. Financiranje suprotno ovom pravilu dovodi do nemogućnosti izmirivanja obveza o njihovu roku tj. dovodi do insolventnosti društva.⁸

⁷ Buterin, D.: Financijsko planiranje prezentacija, nastavni materijali, Rijeka. (19.08.2016.)

⁸ Prema <http://hr.wikipedia.org/wiki/Bilanca> (27.08.2016.)

Imovina tvrtke prikazana je u bilanci prema ročnosti tj. kao kratkoročna i dugoročna imovina. Kratkotrajna imovina sastoji se od gotovine, zaliha, potraživanja iz poslovanja i financijskih plasmana. Iznos raspoložive gotovine prikazan je u bilanci kao gotovinski saldo, a uključuje sredstva raspoloživa na depozitima po viđenju, deviznim računima, sredstva iz blagajne, te gotovinske supstitute- likvidne vrijednosnice s rokom dospjeća do 3 mjeseca.⁹

Dugotrajna imovina prikazuje se kao bruto imovina umanjena za obračunatu kumulativnu amortizaciju. I tu spadaju sva sredstva koja su trajna u poduzeću i mogu se unovčiti u rokovima dužim od godine dana. Raščlanjuje se u nematerijalnu imovinu, materijalnu imovinu, financijsku imovinu te potraživanja.

U pasivi bilance prikazana su potraživanja prema imovini tvrtke i to¹⁰

1. obveze, tj. novac koji se duguje vjerovnicima, te
2. vlasnički kapital, dionička glavnica, ili neto vrijednost tvrtke (razlika ukupne imovine i obveza poduzeća)

Sve bilance se sastoje od aktive i pasive, ali s obzirom na namjenu možemo ih podijeliti na:¹¹

- početnu ili osnivačku bilancu koja se sastavlja na početku godine, na dan 1.1, a kod novoosnovanih poduzeća sastavlja se na temelju inventure, što ujedno čini prvi dokument novog poduzeća
- završna ili zaključna bilanca sastavlja se na kraju nekog razdoblja, a obvezatno ju je sastaviti na kraju godine, na datum 31.12., također se sastavlja kad nastupi stečaj
- bilanca spajanja sastavlja se prilikom spajanja dva ili više poduzeća i čini temelj novonastalog poduzeća
- bilanca razdvajanja odnosno diobena bilanca sastavlja se prilikom razdvajanja jednog poduzeća na više njih ili kod razdvajanja jednog dijela poduzeća
- stečajna bilanca sastavlja se prilikom stečaja
- likvidacijska bilanca sastavlja se prilikom, tj. gašenja poduzeća. Na taj se način utvrđuje kojom se imovinom raspolaže, kolike su obveze i prema kome i kojim će se redom one likvidirati iz likvidacijske mase

⁹ Vidučić, Lj., op.cit., 2011., str. 376.

¹⁰ Vidučić, Lj., op.cit., 2011., str. 377.

¹¹ Dražić-Lutitsky, I.; Gulin, D.; Mamić-Sačur, I.; Tadijančević, S.; Tušek, B.; Vašiček, V.; Žager, K.; Žager, L.: "Računovodstvo", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2010., str. 72.

- bruto bilanca sastoji se od tri podbilance, početne, prometne, ukupno prometne saldirane bilance i zaključne bilance
- konsolidirana bilanca čini zbroj stavki bilance ovisnih društava
- porezna bilanca se sastavlja u porezne svrhe

Iz ovog svega vidimo da bilanca predstavlja samo stanje u točno određenom trenutku ali ne i pregled aktivnosti samog poduzeća.

2.2.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je prikaz prihoda, rashoda i financijskog rezultata u određenom vremenskom razdoblju. Pokazuje profitabilnost poslovanja tvrtke tijekom vremenskog razdoblja.¹² Prihodi se gledaju prema načelu nastanka tj. kada su usluge izvršene i dobra isporučena.

Prihodi se prema ZOR-u dijele na:¹³

1. poslovne prihode
2. prihode od financiranja i
3. izvanredne prihode,

pri čemu prve dvije vrste prihoda čine prihode iz redovitog poslovanja.

Poslovni prihodi ostvaruju se prihodima od prodaje proizvoda ili od izvršenja usluga. Te se računa u prodajnoj cijeni.

Prihode od financiranja dijelimo na:

- prihode od udjela u dobiti
- prihode od kamata
- prihode od dividendi
- prihode od tečajnih razlika
- dobitci od prodaje dionica i poslovnih udjela

¹² Vidučić, Lj., op.cit., 2011., str. 378.

¹³ Ibidem

Izvanredni prihodi su oni koji nisu redoviti. Te kao i kod ostalih prihoda moraju imati za posljedicu ili povećanje sredstava ili smanjenje obveza.

Stavke izvanrednih prihoda su:¹⁴

- prihodi od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine,
- prihodi od otpisa obveza,
- prihodi od naknadno odobrenih popusta od dobavljača,
- prihodi od otpisanih potraživanja koja su naknadno naplaćena,
- prihodi od viškova,
- prihodi od naplaćenih penala i nagrada,
- prihodi od prodaje sirovina, materijala kao i rezervnih dijelova,
- prihodi iz prethodnih godina.

Rashodi su zapravo troškovi poslovanja koji su nastali u proizvodima i uslugama koje smo prodali, u to ubrajamo i plaće zaposlenika, kamate, troškove najma i sl.

Rashodi se dijele na:¹⁵

1. poslovne rashode
2. financijske rashode i
3. izvanredne rashode,

pri čemu prve dvije vrste rashoda čine rashode iz redovitog poslovanja.

Poslovni rashodi nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća kao što su: troškovi poslovanja u razdoblju (sirovine, materijali, rezervni dijelovi, energija, usluge prijevoza, premije osiguranja, plaće, porezi, amortizacija...) i troškovi nabave prodane robe.

Financijski rashodi nastaju kao posljedica korištenja tuđeg novca kao što su: kamate na kredite, negativne tečajne razlike, vrijednosna usklađivanja financijske imovine, gubici od prodaje dionica, poslovnih udjela i financijske imovine.

U izvanredne rashode spadaju: manjkovi, vrijednosna usklađivanja (dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, proizvodnje u tijeku), te ispravak potraživanja od kupaca.¹⁶

¹⁴ Prema <http://www.poslovni.hr/trzista/knjizenje-izvanrednih-prihoda-i-promjena-ekonomske-koristi-193886> (25.08.2016.)

¹⁵ Ibidem

¹⁶ Prema http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/wp-content/uploads/sites/224/2013/04/Ra%C4%8Dun-dobiti-i-gubitka_1.pdf (25.08.2016.)

Račun dobiti i gubitka daje nam odgovor na pitanje da li je poduzeće ostvarilo profit iz svoga poslovanja tj. je li ono profitabilno. Kada su prihodi veći od rashoda onda imamo profit a u suprotnome gubitak.

2.2.3. Izvještaj o novčanom tijeku

Prema kriterijima Zakona o računovodstvu ovaj izvještaj su dužna sastaviti sva poduzeća osim onih koji ulaze u skupinu malih poduzetnika. Izvještaj o tijeku gotovine ili izvještaj o novčanom tijeku sastavni je dio temeljnih financijskih izvještaja koji pokazuje izvore novčanih sredstava kao i način njihove uporabe.¹⁷

Izvještaj o tijeku gotovine treba prezentirati za svako razdoblje na koje se odnosi izvještaj o dobiti u kojem su iskazana sredstva ostvarena poslovanjem ili se koriste u poslovanju poduzeća odvojeno od drugih izvora ili uporabe sredstava.¹⁸ One aktivnosti koje nisu dio redovitih aktivnosti poduzeća treba posebno objaviti.

Novčani tijek se dijeli na dvije karakteristične faze od kojih svaka sadrži niz elemenata i one oblikuju neto novčani tijek.

Osnovne faze novčanog tijeka su faza gotovinskih primitaka i faza gotovinskih izdataka.¹⁹

Tablica 1. Primici gotovine i izdaci gotovine

PRIMICI GOTOVINE	IZDACI GOTOVINE
Prodaja za gotovinu	Nabava za gotovinu
Naplaćena potraživanja iz prodaje	Izdaci dobavljačima
Primici od ulaganja	Izdaci za plaće i naknade
Primici od prodaje fiksne imovine	Izdaci za kupnju fiksne imovine
Primici od emisija i prodaje vrijednosnih papira	Izdaci za kamate i dividende
Zajmovi	Ulaganja kapitala
Ostali gotovinski primici	Ostali gotovinski izdaci

Izvor: Spremić, I.: Gotovinski tijek u poduzeću, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb.

¹⁷ Vujević, I., op.cit., 2009., str. 49.

¹⁸ Vujević, I., op.cit., 2009., str. 50.

¹⁹ Spremić, I.: Gotovinski tijek u poduzeću, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, 5/92., str. 35.

Svaki novčani primitak ne mora biti prihod, te svaki obračunati prihod ne mora biti popraćen gotovinskim primitkom i imati odraza na novčani tijek. Isto tako i rashodi mogu nastati neovisno o gotovinskim izdacima.

Prezentacija izvješća o novčanim tijekovima je još uvijek relativno nova, ali njegova je korist danas tolika da sve više zasjenjuje informacije dobivene iz bilance i računa dobiti i gubitka.

2.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvješće o promjenama kapitala je postalo obvezno izvješće od 1999. godine i prikazuje analizu glavnih promjena na računima vlasničkog kapitala ili neto vrijednosti u tijeku određenog razdoblja. Jednu od promjena čini dobit ili gubitak u tom razdoblju koji je prikazan u izvješću poslovanja.²⁰

Cilj ovog izvještaja je prikazati smanjenje ili povećanje neto imovine ili bogatstva dioničara. Ono sadrži podatke o kapitalu i pričuvama, isplaćenim dividendama, kao i promjenama računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka. Promjene kapitala imaju odraz na pasivu bilance, gdje se vidi posljedica utjecaja uloženog i zadržanog kapitala.

2.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže informacije o bilanci, računu dobiti i gubitka i novčanom tijeku koje dodatno pojašnjavaju vrijednost i prirodu nekih pozicija u tim izvještajima. One trebaju sadržavati sve one informacije koje se ne vide direktno iz temeljnih izvještaja a neophodne su za njihovo razumijevanje i ocjenu poslovanja.

Bilješke nisu standardni izvještaj i sastavljaju se u slobodnoj formi ali ipak moraju slijediti načela potpunosti, jasnoće i preglednosti. Sastavljanje i prezentiranje dodatnih informacija u bilješkama pridonosi kvaliteti i upotrebljivosti računovodstvenih informacija.

²⁰ Vujević, I., op.cit., 2009., str.63.

2.3. Osnovni financijski pokazatelji poslovanja

Financijski pokazatelji poslovanja predstavljaju različite indikatore koji se izračunavaju na temelju podataka iz financijskih izvještaja. To su mjerila financijskog stanja poduzeća koja mogu biti komparirana s pripadajućom granom, odnosno grupacijom, kako bi se dobila predstava o financijskoj sposobnosti poduzeća.²¹

Obično se kategoriziraju u sljedećih šest pokazatelja:²²

- pokazatelji profitabilnosti
- pokazatelji likvidnosti
- pokazatelji financijske poluge
- pokazatelji aktivnosti
- pokazatelji investiranja
- pokazatelji ekonomičnosti

2.3.1. Pokazatelji profitabilnosti

Analiza profitabilnosti se smatra primarnom i najvažnijom analizom i u kontekstu pokazatelja uobičajeno se razmatraju pokazatelji marže profita i rentabilnosti imovine.

Marža profita je najraširenija i najviše upotrebljavana mjera profitabilnosti u menadžerskoj praksi. Ona se najčešće računa kao odnos dobiti (profita) prema vrijednosti cjelokupnog urađenog posla izraženog kroz ostvareni prihod tijekom određenog razdoblja ili za svaki pojedinačni posao ovisno o tome koja se kategorija dobiti i prihoda primjeni u obrascu.²³

Razlikuje se neto marža profita od bruto marže profita. Bruto marža je prije oporezivanja dok je neto marža nakon obračunavanja poreza. Dok se pokazatelj rentabilnosti imovine dobiva ako se pomnoži marža profita s koeficijentom obrta ukupne imovine i to znači da se ona može povećati ako se poveća bilo koji od ta dva faktora.

²¹ Buble, M.: Menadžment, Split, 2006., str. 652.

²² Vidučić Lj., op.cit., 2011., str. 386.

²³ Vujević, I., op.cit., 2009., str. 105.

Analiza profitabilnosti smatra se na najvažnijim dijelom financijske analize, a obično se provodi primjerom sljedećih pet pokazatelja:²⁴

- Bruto profitna marža
- Operativna profitna marža
- Neto profitna marža
- Povrat na ukupni kapital
- Povrat na ukupni dionički kapital

Bruto profitna marža je već ranije rečeno marža prije oporezivanja i pokazuje koliki dio ukupnog pokriva poduzeće ima na raspolaganju nakon što se određeni proizvod dovede do realizacije na tržištu.

$$\text{Bruto profitna marža} = \text{Bruto dobitak} / \text{Prihod od prodaje} \times 100$$

Operativna profitna marža pokazuje koliki bi dobitak prije oporezivanja ostvarilo poduzeće kad bi se financiralo iz vlastitih sredstava bez zajmova i kreditiranja.

$$\text{Operativna profitna marža} = \text{Operativni dobitak} / \text{Prihod od prodaje} \times 100$$

Neto profitna marža je najprecizniji podatak o konačnim efektima obavljenog i realiziranog posla jer ona pokazuje koliko posto prihoda ostaje poduzeću za raspolaganje po slobodnoj volji. To je zapravo dobitak poslije oporezivanja i poduzeće taj iznos može prenijeti na zadržani dobitak ili rasporediti na dividendu.

$$\text{Neto profitna marža} = \text{Dobitak poslije poreza} / \text{Prihod od prodaje} \times 100$$

Povrat na ukupni kapital- ROA označava da je na 100 investiranih novčanih jedinica u aktivu ostvareno n novčanih jedinica operativnog dobitka.

$$\text{ROA} = \text{Operativni dobitak} / \text{Ukupna aktiva} \times 100$$

²⁴ Buble, M., op. cit., 2006., str. 652.

Povrat na ukupni dionički kapital je u pravilu povrat na ukupno korišten vlastiti kapital i predstavlja odnos dobitka poslije oporezivanja prema ukupno korištenom vlastitom kapitalu.

Povrat na ukupni vlastiti kapital = Dobitak poslije oporezivanja / Ukupni vlastiti kapital x 100

2.3.2. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je pokazatelj sposobnosti poduzeća da u roku podmiruje sve svoje tekuće obveze.

Obično se izražava sljedećim pokazateljima:²⁵

- Tekući odnos,
- Brzi odnos,
- Zalihe prema neto radnom kapitalu.

Tekući odnos je odnos između tekuće aktive i tekuće pasive. Tekuća aktiva obuhvaća imovinske pozicije koje će biti upotrijebljene ili pretvorene u novac unutar poslovne godine dok tekuća pasiva obuhvaća obveze koje trebaju biti plaćene gotovinom unutar poslovne godine. Tekući odnos između aktive i tekuće pasive pokazuje u kojoj mjeri tekuća aktiva pokriva obveze iz tekuće pasive, odnosno u kojoj mjeri radno raspoloživi kapital daje sigurnost da će sve tekuće obveze biti podmirene.²⁶

$$\text{Tekući odnos} = \text{Tekuća aktiva} / \text{Tekuća pasiva}$$

Brzi odnos ili koeficijent ubrzane likvidnosti zapravo pokazuje sposobnost poduzeća da u vrlo kratkom razdoblju osigura potrebnu količinu gotovine.

$$\text{Brzi odnos} = \text{Tekuća aktiva} - \text{Zalihe} / \text{Tekuće obveze}$$

Zalihe prema neto radnom kapitalu pokazuju veličinu radnog kapitala koje je vezano u zalihama.

$$\text{Zalihe prema neto radnom kapitalu} = \text{Zalihe} / \text{Tekuća aktiva} - \text{Tekuća pasiva}$$

²⁵ Buble, M., op.cit., 2006., str. 653.

²⁶ Vujević, I., op.cit., 2009., str. 101.

2.3.3. Pokazatelji financijske poluge

Pokazatelji financijske poluge ili pokazatelji zaduženosti pokazuju poduzeću mjeru isplativosti zaduživanja, a kreditorima mjeru za procjenu stupnja rizika ulaganja u poduzeće. Također prikazuje strukturu kapitala i načine na koje poduzeće financira svoju imovinu. One tvrtke koje imaju visok stupanj zaduženosti mogu imati probleme u nalaženju investitora i prijeti im bankrot.

Prema Šarliji najčešće korišteni pokazatelji zaduženosti su:

- Koeficijent zaduženosti
- Koeficijent vlastitog financiranja
- Odnos duga i glavnice
- Stupanj pokrića I.
- Stupanj pokrića II.

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliki se dio imovine poduzeća financira iz tuđih izvora odnosno koji je postotak nabavljen zaduživanjem. Što je veći odnos duga i imovine to je i veći rizik ulaganja u to poduzeće. U pravilu bi vrijednost koeficijenta zaduženosti trebala biti ispod 50%.

$$\text{Koeficijent zaduženosti} = \text{Ukupne obveze} / \text{Ukupna aktiva}$$

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala i njegova vrijednost bi trebala biti veća od 50%.

$$\text{Koeficijent vlastitog financiranja} = \text{Glavnica} / \text{Ukupna imovina}$$

Odnos duga i glavnice pokazuje zaduženost poduzeća u odnosu na vrijednost vlastitog kapitala odnosno vlasničke glavnice. Visoka vrijednost ovog pokazatelja ukazuje na moguće poteškoće u vraćanju duga, te se smatra da bi idealan odnos bio 1:1, tj. da se poduzeće ne bi smjelo zaduživati više nego što je iznos njegove glavnice.

$$\text{Odnos duga i glavnice} = \text{Ukupne obveze} / \text{Vlasnička glavnica}$$

Stupanj pokrića I. i II. govore o pokriću dugotrajne imovine glavnicom (stupanj pokrića I.), tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze (stupanj pokrića II.). Oba pokazatelja se računaju na temelju podataka iz bilance. Potrebno je istaknuti da kod vrijednosti pokazatelja stupanj pokrića II. treba biti veći od jedan. Ova tvrdnja proizlazi iz činjenice da dio dugoročnih izvora, zbog održanja likvidnosti, mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine. Samim time, pokazatelje stupnja pokrića moguće je istovremeno razmatrati i kao pokazatelje likvidnosti.²⁷

$$\text{Stupanj pokrića I.} = \text{Vlastiti kapital} \times 100 / \text{Dugotrajna imovina}$$

$$\text{Stupanj pokrića II.} = (\text{Vlastiti kapital} + \text{dugoročne obveze}) \times 100 / \text{Dugotrajna imovina}$$

2.3.4. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu i najčešće se nazivaju koeficijentima obrtaja. Računaju se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja i u različitim oblicima izražavaju relativnu veličinu kapitala koja podržava obujam poslovnih transakcija.

Pokazatelji aktivnosti dijele se na četiri temeljna pokazatelja:²⁸

- Koeficijent obrta ukupne imovine
- Koeficijent obrta kratkotrajne imovine
- Koeficijent obrta potraživanja
- Koeficijent naplate potraživanja u danima

Obrtaj ukupne imovine pokazuje koliko jedna novčana jedinica aktive stvara novčanih jedinica prihoda. Ako se koeficijent tokom razdoblja povećava tu je prisutna pozitivna tendencija u poslovanju.

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine} = \text{Prihod} / \text{Ukupna imovina}$$

²⁷ Prema Šarlija, N., Predavanja za kolegij 'Analiza poslovanja poduzeća', Zagreb, 2009.

²⁸ Žager, K. et al., op.cit., 1999., str.178.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje koliko jedna novčana jedinica kratkotrajne imovine stvara novčanih jedinica prihoda. Povećanje ovog koeficijenta tokom razdoblja povećava pozitivnu tendenciju poslovanja

$$\text{Koeficijent obrta kratkotrajne imovine} = \text{Prihod} / \text{Kratkotrajna imovina}$$

Koeficijent obrta potraživanja stavlja u odnos prihod od prodaje i potraživanja. Na temelju rezultata moguće je utvrditi prosječno trajanje naplate potraživanja, te ih je moguće izračunati za svakog pojedinog kupca.

$$\text{Koeficijent obrta potraživanja} = \text{Prihod od prodaje} / \text{Potraživanja}$$

Koeficijent naplate potraživanja u danima stavlja u odnos broj dana u godini s dobivenim koeficijentom obrtaja potraživanja.

2.3.5. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja pružaju dioničarima informacije o efektima ulaganja u redovne dionice. Najznačajnijih je pet ovih pokazatelja, a to su:²⁹

- Zarada po dionici,
- Dividende po dionici,
- Povrat na dioničku glavnici,
- Prinos od dividendi, i
- Cijena prema zaradi po dionici.

Zarada po dionici pokazuje relativnu profitabilnost poduzeća promatranu kroz ostvareni dobitak poslije oporezivanja po jednoj redovnoj dionici. Utvrđuje se prema sljedećem obrascu:³⁰

$$\text{Zarada po dionici} = \text{Dobitak poslije oporezivanja} - \text{Povlaštene dionice} / \text{Broj običnih dionica}$$

²⁹ Buble, M., op.cit., 2006., str. 656.

³⁰ Ibidem

Dividende po dionici su slične dobiti po dionici i pokazuje iznos dividende koji će dobiti dioničar za svaku dionicu koju posjeduje.

$$\text{Dividende po dionici} = \text{Dio neto dobiti za dividende} / \text{Broj dionica}$$

Povrat na dioničku glavnica pokazuje koliko se novčanih jedinica dividende ostvaruje u odnosu na sto jedinica dioničke glavnice.³¹

$$\text{Povrat na dioničku glavnica} = \text{Dobitak poslije oporezivanja- Povlaštene dividende} / \text{Prosječno stanje dioničke glavnice}$$

Prinos od dividendi predstavlja odnos dividende po dionici prema tržišnoj cijeni dionice. Pokazuje stopu povrata na dioničku glavnica promatranu s aspekta tržišne cijene dionice.³²

$$\text{Prinos od dividendi} = \text{Dividenda po dionici} / \text{Tržišna cijena dionice}$$

Cijena prema zaradi po dionici pokazuje vrijeme koje je potrebno da bi se investicija mogla vratiti.

$$\text{Cijena prema zaradi po dionici} = \text{Tržišna cijena} / \text{Zarada po dionici}$$

2.3.6. Pokazatelji ekonomičnosti

Na temelju podataka o prihodima i rashodima, koji se pronalaze u računu dobiti i gubitka mogu se izračunati pokazatelji ekonomičnosti. Pokazateljima ekonomičnosti se utvrđuje stupanj ostvarenih prihoda društva po jedinici rashoda. Utvrđuje se ekonomičnost ukupnog poslovanja ili pojedine skupine prihoda i rashoda. Uspješno poslovanje znači kada navedeni pokazatelji nisu manji od 1.³³

Ekonomičnost ukupnog poslovanja pokazuje odnos prihoda i rashoda i prema njima se određuje koliko je poduzeće ekonomično u svom poslovanju.

³¹ Ibidem

³² Ibidem

³³ Prema <http://www.efos.unios.hr/arhiva/dokumenti/Pokazatelji%20ekonomi%C4%8Dnosti.pdf> (25.08.2016.)

Ekonomičnost ukupnog poslovanja = Ukupni prihodi / Ukupni rashodi

Ekonomičnost poslovanja stavlja u odnos prihode od prodaje i rashode od prodaje.

Ekonomičnost poslovanja = Prihodi od prodaje / Rashodi od prodaje

Ekonomičnost financiranja je odnos finansijskih prihoda i finansijskih rashoda.

Ekonomičnost financiranja = Finansijski prihodi / Finansijski rashodi

3. OSNOVNI PODACI O PODUZEĆU „POMGRAD GRADNJA”, D.O.O., SPLIT

3.2. Povijest poduzeća

Pomgrad gradnja d.o.o. Split je društvo s ograničenom odgovornošću unutar tvrtke LAVČEVIĆ d.d. SPLIT. Lavčević d.d. SPLIT je tvrtka koja je osnovana 1948.godine, a od 1992. godine organizirana kao dioničko društvo, odnosno poslovni sustav s osam društava s ograničenom odgovornošću, s ukupno cca. 700 zaposlenih. Te mu je glavna i osnovna djelatnost graditeljstvo.

Temeljni kapital LAVČEVIĆ d.d. - a iznosi 143.460.000,00 kn. Većinski vlasnik LAVČEVIĆ d.d.-a je tvrtka MONTMONTAŽA d.d. iz Zagreba. LAVČEVIĆ d.d. definira strateške smjernice razvoja, te za društva iz poslovnog sustava obavlja opće, kadrovske, pravne i računovodstvene poslove, kao i promidžbene aktivnosti kod zajedničkog ili pojedinačnog nastupa, te prati kretanja i odnose unutar poslovnog sustava.³⁴

Od samog početka pa do danas lista izgrađenih objekata je rasla i to upravo u Splitu u godinama velike stambene izgradnje grad se širio nezamislivom brzinom. Kapacitetom Lavčevića d.d nastaju naselja Sućidar, Bol, Split III, Visoka, Žnjan i Pujanke.

Također se može pohvaliti bogatom turističkom izgradnjom te su u kratkom razdoblju nastali brojni i dan danas poznati hoteli duž cijele Jadranske obale. Jedan od poznatijih objekata je i prekrasan hotel Split koji je i danas među vodećima za smještaj stranih gostiju te hotel Lav i apartmani Lavica čija su imena izvedenica iz samog imena LAVČEVIĆ.

Nezaobilazan dio djelovanja svakako čini izgradnja javnih objekata, jer je izgrađen cijeli niz bolnica, škola, vrtića i ambulanti. Montažni elementi za gradski stadion u Poljudu donijeli su značajnu orijentaciju novom načinu gradnje. Ipak, adaptacija gotovo potpuno izgorenog HNK u Splitu, poseban je pečat specifičnom graditeljstvu i uz mnoge teškoće, u godinu i pol kazalištu je vraćen izvorni izgled. Davni počeci pedesetih godina posebno su bili izraženi kroz industrijsku izgradnju, od čega tri tvornice betona, nekoliko brodogradilišta, bazeni s lukobranima čine građevinski zahtjevne, ali manje atraktivne objekte.³⁵

³⁴ Prema <http://www.lavcevic.hr/struktura.php> (23.08.2016.)

³⁵ Prema <http://www.lavcevic.hr/povijest.php> (23.08.2016.)

3.3. Djelatnost

POMGRAD GRADNJA d.o.o., SPLIT osnovano je 2000. godine, s temeljnim kapitalom od 20 000kn, te joj je osnovna djelatnost vađenje ukrasnog kamena i kamena za gradnju, vapnenca, gipsa, krede i škriljevca. Trenutno ima 61 zaposlenih.

LAVČEVIĆ kao sustav, izlazi na tržište zajedno pružajući usluge iz svog širokog područja djelatnosti. Glavna i osnovna djelatnost je graditeljstvo, uz poslove koji prate izvođenje.

Graditeljstvo na slijedećim područjima:

- Visokogradnja
- Niskogradnja
- Montažna izgradnja
- Pomorski objekti
- Cestogradnja
- Projektiranje
- Inženjering
- Razvoj projekata
- Usluge prijevoza
- Proizvodnja kamena
- Zemljani radovi
- Beton i betonski proizvodi
- Hotelijerstvo- turizam

. U njenom sastavu su:

- Kamenolom Klis- Kosa
- Tvornica betona, s voznim parkom za prijevoz betona

Na lokaciji Sirobuja u Splitu se nalazi pogon za proizvodnju betona, dok se Kamenolom Klis-Kosa nalazi na zapadnoj padini Mosora. Kamenolom svojom lokacijom administrativno pripada općini Klis, a prometno je povezan preko Solina. Eksploatacija kamena započeta je 1972. godine, a kapacitet godišnje proizvodnje cca. 400.000- 500.000 tona.

Tehnološki proces eksploatacije se primjenjuje u tri faze:

- pripremni radovi,
- eksploatacija kamena,
- drobljenje i separacija kamena.

Proizvode se sve granulacije kamena za beton i cestogradnju te negranulirani lomljeni kamen.

3.3. Organizacijska struktura

Pomgrad gradnja d.o.o., Split je društvo s ograničenom odgovornošću unutar tvrtke LAVČEVIĆ d.d. SPLIT.

Unutar Lavčević d.d. SPLIT još je sedam njih a to su:

- LAVČEVIĆ-INŽENJERING d.o.o. - SPLIT
- LAVČEVIĆ-ŠIBENIK d.o.o. - ŠIBENIK
- LAVČEVIĆ-ZADAR d.o.o. - ZADAR
- LAVČEVIĆ-MEHANIZACIJA d.o.o. - SPLIT
- LAVČEVIĆ-HOTELIJERSTVO d.o.o. - SPLIT
- LAVČEVIĆ MONTAŽNI ELEMENTI d.o.o. - SPLIT
- TURISTIČKI CVIJET d.o.o. – SPLIT

Svako društvo ima svoju posebnu djelatnost, te specifičan djelokrug rada unutar sustava. Kao posebna društva specijalizirana su za svoje područje, a osim samostalnog nastupa na tržištu, skupno djeluju na velikim projektima, koordinirano iz LAVČEVIĆ d.d.-a.

Slika 1. Organizacijska struktura LAVČEVIĆ d.d. – SPLIT

Izvor: <http://www.lavcevic.hr/struktura.php> (23.08.2016).

Predsjednik Uprave LAVČEVIĆ d.d.-a je dipl.ing.građ. Mate Šakić dok je predsjednica nadzornog odbora Mirela Lisičar.

LAVČEVIĆ d.d. kao sustav uključujući povezana društva ima godišnji promet cca. 650.000.000,00 kuna.

4. ANALIZA FINANCIJSKOG POSLOVANJA PODUZEĆA POMGRAD GRADNJA D.O.O., SPLIT S PRIJEDLOGOM BUDUĆEG POSLOVANJA

U ovom dijelu rada prikazat će se financijsko poslovanje POMGRAD GRADNJA d.o.o., SPLIT za razdoblje od 2011. do 2015. godine.

Financijska izvješća su glavni izvor informacija o poslovanju tvrtke te su informacije iz izvješća prezentirane s objektivnošću i u skladu sa svim važećim računovodstvenim principima.

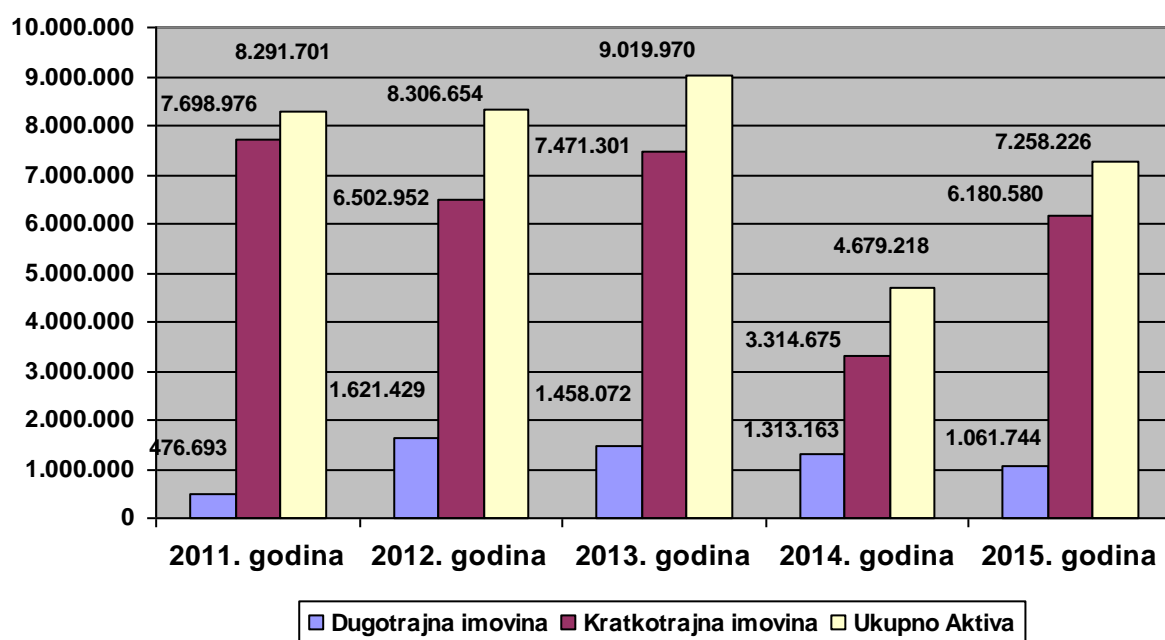
Tablica 2. Bilanca poduzeća POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split za razdoblje od 2011. do 2015. godine.

Naziv pozicije	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
AKTIVA					
a) Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital	-	-	-	-	-
b) Dugotrajna imovina	476.693	1.621.429	1.458.072	1.313.163	1.061.744
I. Nematerijalna imovina	11.167	-	149.155	133.987	118.818
II. Materijalna imovina	465.526	1.621.429	1.308.917	1.136.822	942.926
III. Dugotrajna financijska imovina	-	-	-	-	-
IV. Potraživanja	-	-	-	42.354	-
V. Odgođena porezna imovina	-	-	-	-	-
c) Kratkotrajna imovina	7.698.976	6.502.952	7.471.301	3.314.675	6.180.580
I. Zalihe	580.619	1.425.030	1.131.277	1.125.213	955.845
II. Potraživanja	7.054.386	5.016.878	6.300.150	2.162.052	5.170.070
III. Kratkotrajna financijska imovina	78	62	71	32	46
IV. Novac u banci i blagajni	63.893	60.982	39.803	27.378	54.619
d) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	116.032	182.273	90.597	51.380	15.902
UKUPNO AKTIVA	8.291.701	8.306.654	9.019.970	4.679.218	7.258.226
PASIVA					
a) Kapital i rezerve	1.272.891	1.471.489	932.205	945.472	1.631.914

I. Temeljni (upisani) kapital	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
II. Kapitalne rezerve	-	-	-	-	-
III. Rezerve iz dobiti	982.864	1.252.891	1.451.490	912.205	25.472
IV. Revalorizacijske rezerve	-	-	-	-	-
V Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-	-	-	-	-
VI Dobit ili gubitak poslovne godine	270.027	198.533	-539.285	13.267	1.586.442
VII Manjinski interes	-	-	-	-	-
b) Rezerviranja	109.135	109.135	109.135	109.135	109.135
c) Dugoročne obveze	-	1.085.993	659.757	378.180	94.219
d) Kratkoročne obveze	6.895.916	5.634.767	7.210.683	3.245.283	5.422.464
e) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	13.759	5.270	108.190	1.148	494
UKUPNO – PASIVA	8.291.701	8.306.654	9.019.970	4.679.218	7.258.226

Iz viđenoga možemo zaključiti da je iznos aktive i pasive ostvario najveći rast u 2013. godini, a u 2014. godini imao je najnižu vrijednost. U sljedećim grafovima prikazane su pojedine stavke aktive i pasive i njihov međuodnos s obzirom na promatrane godine.

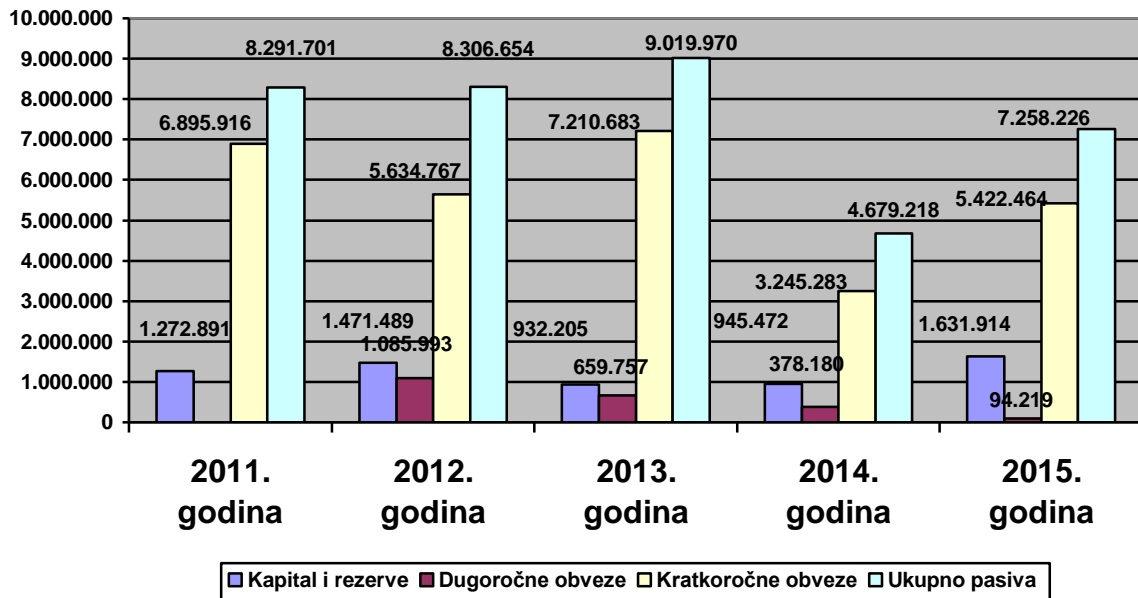
Graf 1. Odnos stavki u aktivi poduzeća POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split u razdoblju od 2011. do 2015. godine.

Izvor: Izrada autora na temelju tablice 2.

Iz priloženog grafikona vidljivo je da kratkotrajna imovina ima najveći udio u ukupnoj aktivi te je najniža vrijednost bila u 2014. godini. Dugotrajna imovina u 2012. godini je narasla za 340% u odnosu na prethodno razdoblje. Dok je ukupna aktiva najviše iznosila u 2013. godini.

Graf 2. Odnos stavki u pasivi poduzeća POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split u razdoblju od 2011. do 2015. godine.

Izvor: Izrada autora na temelju tablice 2.

Iz priloženog grafikona vidljivo je da kratkoročne obveze imaju najveći udio u ukupnoj pasivi, kratkoročne obveze ostvarile su najveći rast u 2013. godini i od tada su pale za 33% u odnosu na 2015. godinu.

Ukupna pasiva prati kretanja kratkoročnih obveza pa je pasiva u promatranom razdoblju bila najviša u 2013. godini.

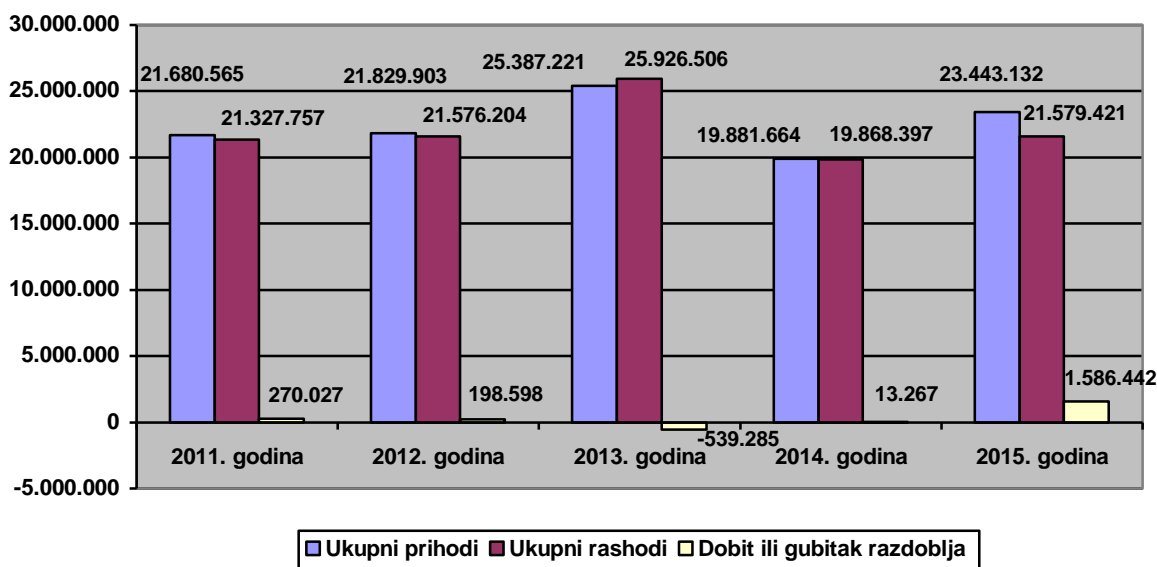
U 2011. godini nema dugoročnih obveza. U 2012. su narasle na iznos od 1.471.489 i od tada konstantno padaju.

U nastavku se nalazi tablica dobiti i gubitka poduzeća POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split za razdoblje od 2011. do 2015. godine.

Tablica 3. Račun dobiti i gubitka poduzeća POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split za razdoblje od 2011. do 2015. godine.

Naziv pozicije	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
I. Poslovni prihodi	21.634.781	21.738.344	25.116.734	19.824.037	23.322.461
II. Poslovni rashodi	20.863.588	21.232.467	25.089.209	19.294.604	21.343.503
III. Financijski prihodi	555	22.634	3.546	5.343	3.208
IV. Financijski rashodi	368.349	307.310	472.011	307.742	117.961
UKUPNI PRIHODI	21.680.565	21.829.903	25.387.221	19.881.664	23.443.132
UKUPNI RASHODI	21.327.757	21.576.204	25.926.506	19.868.397	21.579.421
Dobit / gubitak prije oporezivanja	352.808	253.699	-539.285	13.267	1.863.711
Porez na dobit	82.781	55.101	-	-	277.269
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	270.027	198.598	-539.285	13.267	1.586.442

Graf 3. Račun dobiti i gubitka za poduzeće POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split za razdoblje od 2011. do 2015. godine.

Izvor: Izrada autora na temelju tablice 3.

Iz grafikona je vidljivo kako se u poduzeću izmjenjuje dobit i gubitak koji se dešava u 2013. godini gdje su rashodi veći od prihoda. U 2011. godini poduzeće je ostvarilo dobitak ali on se u narednoj godini smanjuje za 26.5%. Dok 2015. godine poduzeće ostvaruje najveću dobit.

4.1. Analiza financijskih izvještaja POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split od 2011. do 2015. godine.

Analiza putem pokazatelja je jedna od najčešće korištenih analiza financijskih izvješća. Ona predstavlja prvu fazu financijske analize. Povezivanjem stavki iz jednog i/ili dvaju izvješća, odnosno knjigovodstvenih i/ili tržišnih podataka, ona pokazuje povezanost između računa u financijskim izvješćima i omogućuje vrednovanje financijskog stanja i poslovanja tvrtke.³⁶

4.1.1. Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 4. Bruto profitna marža

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Dobit prije oporezivanja	352.808	253.699	-539.285	13.267	1.863.711
Ukupni prihodi	21.680.565	21.829.903	25.387.221	19.881.664	23.443.132
Bruto profitna marža (%)	1.63	1.16	-2.12	0,07	7.95

Izvor: Izrada autora.

Poželjno je da bruto profitna marža bude što veća. Vrijednost u poduzeću prvo opada pa u 2014. godini raste i u 2015. godini dostiže najveću vrijednost od 7.95% što označava da se otprilike 8% ukupnih prihoda pretvara u bruto dobit poduzeća te da je ono profitabilno. Nažalost u 2013. godini ona je negativna što znači da poduzeće nije profitabilno.

³⁶ Vidučić, Lj., op.cit., 2011. str. 382.

Tablica 5. Neto marža profita

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Neto dobit	270.027	198.598	-539.285	13.267	1.586.442
Ukupni prihodi	21.680.565	21.829.903	25.387.221	19.881.664	23.443.132
Neto profitna marža(%)	1.24	0.78	-2.12	0.07	6.77

Izvor: Izrada autora.

Neto profitna marža od 6,77% koja je ostvarena u 2015. godini pokazuje da poduzeću od ukupne vrijednosti realizirane na tržištu ostane 6,77% dobitka koje ostaje poduzeću za raspolaganje po slobodnoj volji. To je ujedno i najveći iznos u promatranom razdoblju.

Tablica 6. Povrat na ukupnu aktivu

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Dobit prije oporezivanja	352.808	253.699	-539.285	13.267	1.863.711
Ukupna imovina	8.291.701	8.306.654	9.019.970	4.679.218	7.258.226
ROA	4.25	3.05	-5.98	0.28	25.68

Izvor: Izrada autora.

Stopa povrata bi trebala biti što veća jer ona označava da se na svakih uloženi 100 kuna u imovinu poduzeća ostvaruje povrat od 4.25 kuna u 2011. godini. U 2013. godini je povrat na ukupnu imovinu negativan što označava gubitak za poduzeće.

Tablica 7. Povrat na vlastiti kapital

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Neto dobit	270.027	198.598	-539.285	13.267	1.586.442
Glavnica	1.272.891	1.471.489	932.205	945.472	1.631.914
ROE	21.21	13.50	-57.85	1.40	97.21

Izvor: Izrada autora.

Ovaj pokazatelj profitabilnosti je najvažniji za dioničare i on mjeri koliki je dobitak za svaku kunu koja je uložena od strane vlasnika. Najveća je dobit u 2015. godini kada se na 100 kuna vlasničke glavnice imao prinos od 97.21 kuna dok je u 2013. godini bio gubitak od 57.85 kuna.

4.1.2. Pokazatelji likvidnosti

Tablica 8. Koeficijent tekuće likvidnosti

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Kratkotrajna imovina	7.698.976	6.502.952	7.471.301	3.314.675	6.180.580
Kratkoročne obveze	6.895.916	5.634.767	7.210.683	3.245.283	5.422.464
Koeficijent tekuće likvidnosti	1.12	1.15	1.04	1.02	1.14

Izvor: Izrada autora.

Pokazatelj tekuće likvidnosti je najbolji pojedinačni indikator likvidnosti i preporuča se da bi trebao iznositi najmanje 2 kako tvrtka ne bi zapala u probleme nelikvidnosti. Međutim ni pokazatelj veći od 1.0 ne mora biti zabrinjavajući ako tvrtka ima dobro upravljanje

potraživanjima i zalihama, te raspoloživu kreditnu liniju s bankom koja joj omogućuje da se održava niski pokazatelj likvidnosti.³⁷ Upravo u ovom slučaju sve se vrijednosti kreću oko 1.1.

4.1.3. Pokazatelji financijske poluge

Tablica 9. Stupanj zaduženosti

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Ukupne obveze	6.895.916	6.720.760	7.870.440	3.623.463	5.516.683
Ukupna imovina	8.291.701	8.306.654	9.019.970	4.679.218	7.258.226
Stupanj zaduženosti	0.83	0.81	0.87	0.77	0.76

Izvor: Izrada autora.

Što je veći stupanj zaduženosti, to je veći i rizik ulaganja u poduzeće. On bi trebao biti 50% i manje. Ovo poduzeće ima vrlo visok stupanj zaduženosti, vrhunac doseže u 2013. godini sa stupnjem zaduženosti 87%, a onda se smanjuje pa 2015. godine iznosi 76%.

4.1.4. Izračunavanje pokazatelja aktivnosti

Tablica. 10. Koeficijent obrtaja ukupne imovine

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Ukupni prihodi	21.680.56 5	21.829.90 3	25.387.22 1	19.881.66 4	23.443.13 2
Ukupna imovina	8.291.701	8.306.654	9.019.970	4.679.218	7.258.226
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	2.61	2.63	2.81	4.25	3.23

Izvor: Izrada autora.

³⁷ Vidučić, Lj., op.cit.str. 384.

Koeficijent obrta ukupne imovine u 2011. godini iznosi 2.61 što pokazuje da jedna novčana jedinica aktive donosi 2.61 jedinica prihoda na tržištu. Što je koeficijent veći to je bolje za poduzeće te je prihvatljivo da bude veći od 1. Uočavamo pozitivan trend rasta do 2014. godine kada je najviši i onda opet opada u 2015. godini ali je kroz cijelo razdoblje viši od 1.

Tablica 11. Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Ukupni prihodi	21.680.565	21.829.903	25.387.221	19.881.664	23.443.132
Kratkotrajna imovina	7.698.976	6.502.952	7.471.301	3.314.675	6.180.580
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	2.82	3.36	3.40	6.00	3.79

Izvor: Izrada autora.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine u 2014. godini za poduzeće Pomgrad gradnja d.o.o., Split iznosi 6.00 koji je ujedno i najviši u promatranom razdoblju i što je veći to je bolje. Vrijednost ovog koeficijenta bi trebala biti iznad 1, što je slučaj u svim od promatranih razdoblja.

Tablica 12. Koeficijent obrtaja potraživanja

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Prihod od prodaje	21.634.781	21.738.344	25.116.734	19.824.037	23.322.461
Potraživanja	7.054.386	5.016.878	6.300.150	2.162.052	5.170.070
Koeficijent obrtaja potraživanja	3.07	4.33	3.99	9.17	4.51

Izvor: Izrada autora.

Ovaj koeficijent u 2014. godini iznosi 9.17 što znači da se na jednu uloženu kunu u potraživanja moglo ostvariti 9.17 kuna prodaje. On u ovom razdoblju prvo raste do 2014. godine i nakon nje počinje opadati. Smanjenjem ovog koeficijenta povećava se trajanje naplate potraživanja.

4.1.5. Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 13. Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Ukupni prihodi	21.680.56 5	21.829.90 3	25.387.22 1	19.881.66 4	23.443.13 2
Ukupni rashodi	21.327.75 7	21.576.20 4	25.926.50 6	19.868.39 7	21.579.42 1
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1.02	1.01	0.98	1.00	1.09

Izvor: Izrada autora.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja u 2013. godini iznosi 0.98 što je najmanja vrijednost u promatranom razdoblju i to je jedina godina u kojoj ekonomičnost ukazuje na negativno poslovanja poduzeća jer je koeficijent manji od 1 tj. ukupni rashodi su veći od ukupnih prihoda poduzeća. Od 2013. godine ekonomičnost poduzeća raste.

Tablica 14. Ekonomičnost poslovanja(prodaje)

Opis	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina
Prihodi od prodaje	21.634.78 1	21.738.34 4	25.116.73 4	19.824.03 7	23.322.46 1
Rashodi od prodaje	20.863.58 8	21.232.46 7	25.089.20 9	19.294.60 4	21.343.50 3
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	1.04	1.02	1.00	1.03	1.09

Izvor: Izrada autora.

Ekonomičnost poslovanja se preporučuje da bude iznad vrijednosti 1 i to je slučaj u svim promatranim godinama i od 2013. godine ima tendenciju rasta.

4.2. Usporedba pokazatelja s prijedlogom budućeg poslovanja

Uvidom u izračunate pokazatelje možemo zaključiti kako poduzeće Pomgrad gradnja d.o.o., Split što se tiče bruto profitne marže posluje vrlo dobro s obzirom da je u 2013. godini stopa bila negativna tj. ukupni prihodi su bili manji od dobiti prije oporezivanja, međutim u 2015. godini porasla je i dobit prije oporezivanja i ukupni prihodi pa se po tom pokazatelju tvrtka kreće u dobrom smjeru i dobivena bruto profitna marža je najviša u promatranom razdoblju. Isto se odnosi i na neto profitnu maržu koja stavlja u odnos neto dobit i ukupne prihode.

Stopa povrata na ukupnu imovinu je poželjna da bude što veća, te poduzeće nakon neprofitabilne 2013. godine ostvaruje značajne stope rasta u 2015. godini što znači da poduzeće ide u dobrom smjeru. Ista stvar je i što se tiče povrata na vlastiti kapital koji je jako važan za dioničare. U 2015. godini se ostvaruje najveća dobit tj. na uloženi 100 kuna vlasničke glavnice dioničari su imali prinos od 97.12 kuna i u tom pogledu poduzeće ide u dobrom smjeru.

Kod izračuna pokazatelja tekuće likvidnosti promatrano poduzeće u 2015. godini ima koeficijent 1.14. Ako je tekući odnos veći od 1 to znači da je radno raspoloživ kapital pozitivan te da se može očekivati da će tekuće obveze biti pokrivena na vrijeme. Što je on veći to je veća sigurnost da će tekuće obveze biti podmirene u roku. Idealan odnos ne postoji jer ovisi o vrsti djelatnosti ali smatra se da bi trebao iznositi oko 2.0.

Pokazatelj tekuće likvidnosti stavlja u odnos kratkotrajnu imovinu i kratkoročne obveze. I u ovom slučaju promatrano poduzeće bi trebalo ili povećati kratkotrajnu imovinu ili smanjiti kratkoročne obveze jer se u promatranom poduzeću one uglavnom kreću u istim iznosima što dovodi do koeficijenta koji iznosi u prosjeku oko 1.10.

Međutim ako poduzeće ima dobro upravljanje sa zalihama i potraživanjima, te raspoloživu kreditnu liniju s bankom ono može održavati niski pokazatelj likvidnosti. Isto kao što ni pokazatelj 2.0 ne mora označavati sigurnost ako je bilančna vrijednost zaliha i potraživanja precijenjena.

Stupanj zaduženosti bi trebao iznositi do 50% i on pokazuje sposobnost društva da pokrije svoje obveze prema kreditorima i investitorima. Što je viši pokazatelj to je i veća vjerojatnost da je tvrtka rizična i da plaća veće troškove kamata. U Pomgrad gradnja d.o.o., Split ovaj koeficijent je vrlo loš ali ima laganu tendenciju pada. U 2013. godini doseže svoje maksimum sa iznosom od čak 87% a u prošloj godini vrijednost mu je 76% što je pad od 11% međutim i dalje je vrijednost koeficijenta prevelika i poduzeće se nalazi u opasnosti da ne može podmirivati sve svoje obveze na vrijeme. Koeficijent zaduženosti stavlja u odnos ukupne obveze i ukupnu imovinu te bi poduzeće u budućnosti trebalo ili smanjiti ukupne obveze ili povećati ukupnu imovinu poduzeća.

Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje koliko novčanih jedinica aktive donosi novčanih jedinica prihoda na tržištu. Koeficijent u 2014. godini iznosi 4.25 što je i najveća vrijednost u promatranom razdoblju ali pada u 2015. godini na iznos od 3.23. Tako da bi poduzeće trebalo zaustaviti pad obrtaja ukupne imovine i poduzeti mjere za daljnje poboljšanje. To može napraviti povećanjem prihoda ili smanjenjem ukupne imovine.

Iz izračuna koeficijenata obrtaja kratkotrajne imovine te koeficijenta obrtaja potraživanja vidljivo je da od 2014. godine imaju tendenciju pada, što znači da se povećava prosječno trajanje obrtaja kratkotrajne imovine i potraživanja.

Povećanjem trajanja obrtaja potraživanja produžuje se vrijeme naplate potraživanja koje se izračunava tako da se broj dana u godini podijeli sa koeficijentom obrtaja potraživanja. Poduzeće treba određenim mjerama zaustaviti pad i povećati ovaj koeficijent, a to se može povećanjem prihoda od prodaje ili pak smanjenjem potraživanja.

Koeficijenti ekonomičnosti ukupnog poslovanja i ekonomičnosti prodaje imaju zadovoljavajuću vrijednost koja je iznad 1 te ima tendenciju rasta, što je vrlo važan pokazatelj jer stavlja u odnos prihode i rashode poduzeća.

5. ZAKLJUČAK

U ovom radu opisani su temeljni financijski izvještaji i njihovi osnovni pokazatelji poslovanja. Prema zakonu o računovodstvu poduzetnici su nužni voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje. Financijski izvještaji sadržavaju informacije o prošlim aktivnostima u poduzeću i treba imati na umu da dobri rezultati iz prošlosti ne znači da će poduzeće tako i ubuduće poslovati. Financijski pokazatelji su vrlo bitni jer oni interpretiraju podatke u čitljiv i razumljiv oblik, te ih se može uspoređivati. Također informacije koje proizlaze iz financijske analize nisu sveobuhvatne i ne mogu osigurati razmatranje cjelokupnog poslovanja poduzeća.

Poduzeće Pomgrad gradnja d.o.o., Split promatrano je kroz pet godina i pet financijskih izvješća od 2011. godine do 2015. godine. iz financijskih izvještaja izračunati su pokazatelji preko kojih se vidi financijsko stanje poduzeća. U skoro svim pokazateljima 2013. godina je najmanje prosperitetna s neto gubitkom od 2.12%, negativnom stopom povrata na ukupnu imovinu od 5.98% i stupnjem zaduženosti od 87%. U 2014. godini je osjetna tendencija rasta i oporavka u kojoj se stupanj zaduženosti smanjuje za 10%, pokazatelji aktivnosti rastu te negativne stope pretvaraju u pozitivne. U 2015. godini neto profitne marže iznose 6.77% što je najveća vrijednost u promatranom razdoblju, povrat na vlastiti kapital dolazi do 97.21%, te je zaduženost još više smanjena a ekonomičnost poduzeća raste.

LITERATURA

Knjige:

1. Buble M , Menadžment, Sveučilište u Splitu, Split, 2006.
2. Dražić-Lutinsky, I.; Gulin, D.; Mamić-Sačer, I.; Tadijančević, S.; Tušek, B.; Vašiček, V.; Žager, K.; Žager, L.: "Računovodstvo", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2010.
3. Spremić, I: Gotovinski tijek u poduzeću, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb
4. Vidučić, L, Financijski menadžment, Split, 2011.
5. Vujević, I., Analiza financijskih izvještaja, Split, 2009.
6. Žager, K.; Mamić-Sačer, I.; Sever, S.; Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, 2008.
7. Žager, K., Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, 1999.

Internet i ostali izvori:

1. <http://www.lavcevic.hr/pomgrad.php> (20.08.2016)
2. <http://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/pomgrad-gradnja/Detaljno/35381> (20.08.2016)
3. http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/wp-content/uploads/sites/224/2013/04/Ra%C4%8Dun-dobiti-i-gubitka_1.pdf (25.08.2016)
4. Buterin, D.: Financijsko planiranje prezentacija, nastavni materijali, Rijeka. (19.08.2016.)
5. <http://hr.wikipedia.org/wiki/Bilanca> (27.08.2016.)
6. <http://www.poslovni.hr/trzista/knjizenje-izvanrednih-prihoda-i-promjena-ekonomske-koristi-193886> (25.08.2016.)
7. Šarlija, N., Predavanja za kolegij 'Analiza poslovanja poduzeća', Zagreb, 2009.
8. <http://www.lavcevic.hr/struktura.php> (23.08.2016.)
9. <http://www.lavcevic.hr/povijest.php> (23.08.2016.)
10. Godišnja financijska izvješća za 2011., 2012., 2013., 2014. i 2015. godinu za poduzeće Pomgrad d.o.o., Split.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Primici gotovine i izdaci gotovine	13
Tablica 2. Bilanca poduzeća POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split za razdoblje od 2011. do 2015. godine.	27
Tablica 3. Račun dobiti i gubitka poduzeća POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split za razdoblje od 2011. do 2015. godine.....	30
Tablica 4. Bruto profitna marža.....	31
Tablica 5. Neto marža profita.....	32
Tablica 6. Povrat na ukupnu aktivu	32
Tablica 7. Povrat na vlastiti kapital.....	33
Tablica 8. Koeficijent tekuće likvidnosti.....	33
Tablica 9. Stupanj zaduženosti.....	34
Tablica. 10. Koeficijent obrtaja ukupne imovine.....	34
Tablica 11. Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine.....	35
Tablica 12. Koeficijent obrtaja potraživanja.....	35
Tablica 13. Ekonomičnost ukupnog poslovanja.....	36
Tablica 14. Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	36

POPIS SLIKA

Slika 1. Organizacijska struktura LAVČEVIĆ d.d. – SPLIT.....	26
--	----

POPIS GRAFOVA

Graf 1. Odnos stavki u aktivi poduzeća POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split u razdoblju od 2011. do 2015. godine.....	28
Graf 2. Odnos stavki u pasivi poduzeća POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split u razdoblju od 2011. do 2015. godine.....	29
Graf 3. Račun dobiti i gubitka za poduzeće POMGRAD GRADNJA d.o.o., Split za razdoblje od 2011. do 2015. godine.....	30

SUMMARY

In the analysis of performance indicators that use data from the financial statements, accurately from balance sheet and income statement, which summarize the key relationships that speak about the financial success of the company and from which the data for better performance can be read. Financial ratios are calculated based on data from the financial statements and they are showing the real view of company's financial condition.

Pomgrad construction d.o.o., Split is a company founded in 2000 by the company Lavčević d.d Split whose core business is construction, with the jobs that accompany the performance. From the processed indicators it can be seen that the year 2013 for company Pomgrad construction d.o.o., Split was very impoverished, and that most financial indicators had a negative or minimal coefficients. Since 2014, the company rises and achieves significant growth rates in most of the indicators and the company continues positive flow but with a little lower indicators in 2015.

Keywords: Pomgrad d.o.o., Split, financial statements, financial indicators.